

delle regole che bisognava rispettare per rimanere insieme agli altri. Molto importante era anche la responsabilità e il rispetto che i più grandi dovevano avere per i più piccoli, e nelle attività di escursione, dovevano prestare attenzione affinché nulla potesse accadergli.

Concludo dicendo che, con l'arrivo della pandemia abbiamo avuto periodi di stasi, ma come sostiene il nostro Anton Makarenko, la stasi deve essere sempre seguita da uno scoppio, e il direttivo è già al lavoro per il Campo Estivo "Makarenko" 2021!

Spero di avervi trasmesso tutta la nostra passione, professionalità e competenza che abbiamo nel nostro lavoro.

Chiudo ringraziando il Prof. Mettini per la sua disponibilità.

ВИМОГИ ДО СУЧАСНОЇ ЛЕКЦІЇ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Гриньов Р.С.
Аріель, Ізраїль*

Лекція – це особиста науково-педагогічна творчість викладача із розвитку наукових положень, визначення шляхів наукових досліджень, викладання результатів власної наукової діяльності. Лекція повинна активізувати та направляти мисленнєву діяльність студентів, формулювати їх світогляд, пробуджувати інтерес до навчальної дисципліни. Від якості лекцій у значній мірі залежить кінцева результативність оволодіння студентами навчального матеріалу, що, в свою чергу, потребує від лектора постійного підвищення наукового рівня викладання наукової дисципліни, систематичного контролю рівня зацікавленості та сприйняття студентами лекційних матеріалів. Лектор вищого навчального закладу – вчений, педагог, оратор та психолог в одній особі, який викладає наукову дисципліну з переконливих позицій, з характерною захопленістю. Аудиторія вимагає від лектора яскравого та змістовного викладання матеріалу, широкої ерудиції, логічності та послідовності аргументації, внутрішньої зацікавленості навчальним предметом, застосування допоміжних засобів (демонстраційні плакати, технічні засоби тощо), що загострює увагу, підсилює активність сприйняття, інтерес до навчального матеріалу, сприяє міцному запам'ятовуванню та, тим самим, значно підвищує педагогічну ефективність лекції.

Майстерність лектора полягає в тому, щоб задовольнити допитливий розум студентів, формувати систему компетенцій, знань, умінь та навичок, залучати їх до постійного самонавчання і самовдосконалення. Майстерність реалізації управління пізнавальною діяльністю студентів залежить від особистості педагога, його прагнення до постійного самовдосконалення. Формування педагогічної майстерності вузівського викладача пов'язане з постійним вдосконаленням наукового змісту і методики лекцій, нагромадження

досвіду проведення семінарів, практичних і лабораторних робіт. Для розвитку розмовної мови викладача необхідний аналіз мови видатних ораторів, збільшення активного запасу слів, вдосконалення вимови, уваги до мови свого предмету. Особливо важливим фактором формування педагогічної майстерності є активна діяльність викладача, вивчення ним педагогічної, психологічної, методичної літератури.

На вузівську лекцію в сучасних умовах накладають найрізноманітніші вимоги: вона повинна відзначатися змістовністю та ідейністю, логічністю і доказовістю, інформативністю (новизною інформації), виразністю (чіткістю мови), доступністю та використанням інтерактивних технологій. Лекція повинна розбудити та закріпити інтерес до науки, допомогти студенту зорієнтуватися у її проблемах, озброїти його фундаментальними знаннями. Іншими словами лекція повинна володіти не лише функцією інформативності (передача знань), але і навчити думати, отримувати знання, виховувати особисті якості студентів. Для кращих лекцій характерна чіткість їх структури, розкриття викладачем причинно-наслідкових зв'язків в тих чи інших явищах, фактах, процесах, відбір ілюстрацій, виділення і завершеність характеристик головного, повнота пояснень без перевантаження інформацією, обґрунтування шляхів і засобів теоретичного і практичного використання одержаних знань.

Цілі лекції – це її результати, тобто те, чого бажає досягти викладач: чого навчити, що виховати, дати більше нового матеріалу, поставити проблеми або намітити орієнтири для самостійного його вивчення студентами.

Вимоги, які стосуються наукового змісту лекцій, за умов значного навчального навантаження студентів мають повною мірою враховувати специфіку самостійного вивчення певного навчального предмета, а також особливості виробничої діяльності, рівень підготовки до засвоєння матеріалу, використання здобутих знань у професійній діяльності. В цьому полягає перша загальнодидактична вимога до побудови лекційного курсу з кожного предмета.

Друга загальнодидактична вимога – устанавлення добре продуманої системи взаємин між викладачем і студентами. У ВНЗ ця система визначається метою й принципами навчання, її основні позиції в структурі викладання лекційного матеріалу такі: чітке і доступне викладення курсу; роз'яснення важкого для засвоєння матеріалу; створення атмосфери доброзичливості й вимогливості; поступове (від лекції до лекції) підвищення рівня наукового викладання, інтенсифікація пізнавальної діяльності студентів, розвиток їхньої активності й інтересу до предмета, який вони вивчають.

Третя загальнодидактична вимога – активізація пізнавальної діяльності студентів на основі принципу проблемності. Під час лекції викладач сам формулює проблему й сам її вирішує (або показує слухачам шляхи до самостійного її вирішення), а студенти подумки стежать за логікою думок викладача, навчаючись засобів поетапного розв'язання проблем.

Логічно-психологічними особливостями лекційного викладання є:

1. Лекція за своєю сутністю (а не за формою) – завжди діалог, а не монолог. «Вживаючись» в образ свого студента, лектор постійно дивиться на

речі з погляду аудиторії, враховуючи її настрій, рівень інформованості. Загалом лекція досягає своєї мети лише тоді, коли викладач ураховує специфіку аудиторії, у тому числі особливості майбутньої спеціалізації студентів.

2. Структура лекції є творчою справою кожного педагога. У будь-якій лекції завжди доцільно визначати частини. Вступ, як правило, є чітким, коротким, виразним викладом основних, початкових позицій. Висновки є коротким узагальненням, іноді ним стає яскрава цитата.

3. Викладач має підготувати конспект лекцій заздалегідь чітко за планом. Міжпредметні зв'язки – саме така позитивна тенденція спостерігається в сучасних лекційних курсах.

4. Психолого-педагогічними передумовами підвищення ефективності лекції є формування відповідної мотивації у студентів, ставлення студентів до лекцій; вміння розкривати цінність знань для слухачів з позицій практики, показувати студентам значущість лекційного курсу, розвивати в них звичку наполегливо й зосереджено працювати, зберігати високу довільну й мимовільну увагу; використовувати свої можливості і творчі здібності.

Орієнтований алгоритм лекції[^]

1. *Вступна частина.*

Вітання, настрої на сприйняття. Мотивація.

З метою забезпечення спадкоємності викладу дисципліни і формування цілісного уявлення про предмет акцентувати увагу студентів на основних моментах попередньої лекції.

2. *Повідомлення теми лекції.*

Актуалізувати зміст нової теми (значущість у професійній діяльності).

3. *Основна частина.*

План лекції. Перелік основних питань (до 5-6).

Виклад основного змісту лекції. Необхідність активізації уваги студентів (риторичні питання, зміна темпу викладу, голосова модуляція, емоційність, умисні «помилки» тощо).

4. *Прикінцева частина.*

Висновки з акцентом на ключових моментах теми лекції.

Питання до аудиторії із заохоченням для тих, хто відповідає.

Список необхідної літератури.

Організація самостійної роботи студентів.

5. *Підведення підсумків.*

Вивчення роботи вищих закладів освіти показує, що успіх підготовки спеціалістів вирішальним чином залежить від діяльності і якостей особи викладача.

К.Д. Ушинський писав, що мистецтво прекрасної розповіді у викладача зустрічається не часто, не тому, щоб це був великий дар природи, а тому, що і обдарованій людині необхідно багато попрацювати, щоб виробити в собі здатність педагогічної розповіді.

Список використаних джерел:

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид., доп. і переробл. – К.: СП Богданова А.М., 2008 – 376 с.
2. Методичні рекомендації до практичних занять з основ педагогічної майстерності : для студентів усіх спеціальностей [За ред. М. В. Гриньової] / ПНПУ імені В.Г. Короленка. – Вид. 6-тє, доп. – Полтава : ФОП Гаража М.Ф., 2020. – 143 с.

**УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФАРМАК»)**

*Гриньова М.В.
Полтава, Україна*

Наявність висококваліфікованого персоналу – головна передумова успішного функціонування будь-якого підприємства. Навчання персоналу організації може здійснюватися у багатьох напрямках і багатьма сучасними методами. При цьому попередньо слід ретельно вивчити потреби підприємства і самого персоналу для правильного вибору методу навчання. Таким чином, розвиток персоналу є запорукою успішності підприємства. Саме тому топменеджмент і власники підприємств не повинні заощаджувати кошти на удосконалення наявної системи розвитку працівників. Слід пам'ятати, що здатність підприємства розвиватися швидше за своїх конкурентів є джерелом його соціально-економічних стратегічних переваг навіть в часи кризи.

Фармацевтична компанія АТ «Фармак» у 2019 році збільшила капітальні інвестиції на 14,5% порівняно з 2018 роком – до 714 млн грн, виручка компанії сягнула 6,542 млрд грн. Такі дані наведено в прес-релізі компанії за підсумками фінансової звітності, підготовленої за стандартами МСФЗ. Компанія повідомляє, що капінвестиції «Фармака» минулого року були спрямовані на будівництво нового виробництва рідких лікарських засобів, модернізацію та дооснащення наявних виробництв, завершення обладнання нового таблеткового виробництва, приведення виробничих потужностей у відповідність до вимог FDA. Окрім того, інвестиції були спрямовані на оновлення автопарку, проекти з енергозбереження, дооснащення лабораторного комплексу інноваційними приладами та пристроями, реалізацію ІТ-проектів для автоматизації багатьох бізнес-процесів, які необхідні на сучасному фармацевтичному виробництві. «Фармак» також розпочав проект з інтегрованого бізнес-планування (ІВР), який охопить усі основні процеси ланцюга планування (від попиту та постачання до оптимізації залишків) і сприятиме поліпшенню обіговості та скороченню фінансового циклу.